

Sygn. akt II CZ 40/12

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Gminy Miasto S.

przeciwko A. R. i D. R.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 13 czerwca 2012 r.,

zażalenia pozwanych

na postanowienie o kosztach zawarte w wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 6 grudnia 2011 r.,

zmienia zaskarżone postanowienie zawarte w punkcie 2 wyroku Sądu Okręgowego z dnia 6 grudnia 2011 r. o tyle, że zasądzoną nim kwotę 10 250 zł podwyższa do kwoty 11 150 zł (jedenaście tysięcy sto pięćdziesiąt) oraz zasądza od powódki na rzecz pozwanych 150 zł (sto pięćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu zażaleniowym.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem zawartym w punkcie 2 wyroku z dnia 6 grudnia 2011 r. Sąd Okręgowy w S. zasądził od powódki Gminy S. na rzecz pozwanych A. R. i D. R. kwotę 10250 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego. Z uzasadnienia tego orzeczenia wynika, że powództwo zostało oddalone, a zatem powódka obowiązana jest zwrócić pozwany poniesione koszty procesu, stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. Z uwagi na to, że postępowanie w rozpoznawanej sprawie obejmowało postępowanie przed Sądem pierwszej instancji, zainicjowane przez pozwanych postępowanie apelacyjne, postępowanie kasacyjne, wywołane skargą pozwanych oraz ponowne rozpoznanie sprawy przez Sąd Okręgowy, wobec uchylecia wyroku przez Sąd Najwyższy i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, jak też orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego. W odniesieniu do postępowania apelacyjnego i kasacyjnego zasądzeniu podlegała kwota 10250 zł, stanowiąca sumę opłat sądowych od apelacji i kasacji w wysokości 8000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w postępowaniu apelacyjnym 1350 zł i w postępowaniu kasacyjnym 900 zł.

W zażaleniu pozwani domagali się zmiany kwestionowanego postanowienia przez zasądzenie na ich rzecz dodatkowo kwoty 900 zł, obejmującej wynagrodzenie pełnomocnika, związane z jego udziałem w ponownym rozpoznaniu sprawy przez Sąd Okręgowy.

W odpowiedzi na zażalenie powódka wniosła o jego odrzucenie, podnosząc, że wyrok Sądu Okręgowego nie zawiera części oddalającej w pozostałym zakresie wniosek o zasądzenie kosztów procesu, a zatem brak substratu zaskarżenia, skoro pozwani nie domagali się uzupełnienia orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przewidziana w art. 108 § 1 k.p.c. zasada koncentracji i unifikacji kosztów nakłada na sąd obowiązek zamieszczenia rozstrzygnięcia o kosztach postępowania w każdym orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie. Rozstrzygnięcie to powinno objąć wszystkie koszty poniesione przez strony w toku całego postępowania. Jeśli mimo tego obowiązku sąd nie orzekł w ogóle o kosztach

postępowania, to stronie przysługuje wniosek o uzupełnienie tego orzeczenia. Częściowe natomiast uwzględnienie wniosku strony o zasądzenie kosztów postępowania, bez oddalenia tego żądania w pozostałej części, umożliwia zaskarżenie zażaleniem tego postanowienia, ponieważ takie rozstrzygnięcie zawiera w sobie domniemanie oddalenia nieuwzględnionej części (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 12 listopada 1971 r., III CZP 57/71, OSP 1972/6/105, z dnia 11 lipca 1972 r., III CZP 14/72, OSNC 1972/12/215). Utrwalone stanowisko Sądu Najwyższego ma zastosowanie także w rozpoznawanej sprawie, a zatem przyjąć należało, że zażalenie powodów jest dopuszczalne.

Postępowanie apelacyjne wszczynane jest tylko raz wniesieniem apelacji. W przypadku zaskarżenia orzeczenia sądu drugiej instancji i uchylenia tego orzeczenia przez Sąd Najwyższy oraz przekazania sprawy Sądowi drugiej instancji celem ponownego rozpoznania sprawy, postępowanie apelacyjne toczące się ponownie, stanowi kontynuację postępowania zainicjowanego wniesieniem apelacji. Nie jest to zatem nowe, inne postępowanie w rozumieniu § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.). Czynności sądowe podejmowane przez Sąd Okręgowy i strony przy ponownym rozpoznaniu sprawy związane są w dalszym ciągu z rozpoznaniem apelacji złożonej od wyroku sądu pierwszej instancji. Stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. rozstrzygnięcie o kosztach dotyczy kosztów procesu łączących się z rozpoznaniem sprawy. Pełnomocnikom stron przysługiwało zatem za postępowanie apelacyjne jedno wynagrodzenie, a złożony, dwuetapowy przebieg tego postępowania powinien zostać uwzględniony przy określaniu wysokości wynagrodzenia. Stanowisko tej treści, podzielane w rozpoznawanej sprawie, wyrażone zostało w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2011 r., IV CZ 109/10, niepubl. i z dnia 6 kwietnia 2011 r., I CZ 108/10, niepubl. Przy rozstrzygnięciu o kosztach postępowania apelacyjnego sąd drugiej instancji powinien mieć zatem na względzie ostateczny wynik tego postępowania oraz koszty poniesione przez strony, a w odniesieniu do wysokości wynagrodzenia pełnomocników stron przesłanki przewidziane w art. 109 § 2 k.p.c. i w § 2 ust. 1 i 2 wymienionego

rozporządzenia. Z uzasadnienia Sądu Okręgowego nie wynika, że rozważone zostały w miarodajnym zakresie wszystkie te czynniki, które mają wpływ na wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powodów, skoro przyznał je w granicach minimalnej stawki. Na podzielenie zasługuje wniosek powodów o podwyższenie tego wynagrodzenia, ponieważ niezbędny nakład pracy pełnomocnika związany z charakterem sprawy i przyczynieniem się do wyjaśnienia spornych w niej kwestii przemawiał za ustaleniem wynagrodzenia na wyższym poziomie, obejmującym podwójną minimalną stawkę.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁶ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie. Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego oparte zostało na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu przewidzianej w art. 98 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 6 pkt 2 w związku z § 12 ust. 2 wymienionego rozporządzenia.